

บทที่ 6

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรคในการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลการคลังท้องถิ่น สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ซึ่งวัตถุประสงค์ของการศึกษาครั้งนี้ เพื่อศึกษา ความรู้ความเข้าใจ ปัญหา และอุปสรรคในการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลการคลังท้องถิ่นของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์หรือมีผลต่อการเกิดปัญหา และอุปสรรคในการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลการคลังท้องถิ่น ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และระดับเงินเดือน และปัจจัยด้านงาน คือ การเข้าร่วมอบรมการใช้ระบบงาน การร่วมเข้าทดลองใช้ระบบ และการให้คำแนะนำแก่ศูนย์ข้อมูลฯ เพื่อเสนอแนะแนวทางในการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ภายหลังจากการจัดตั้งเป็นศูนย์ข้อมูลการคลังท้องถิ่นต่อไป

ในการศึกษาผู้วิจัยได้ใช้วิธีวิจัยทางเอกสาร และภาคสนาม โดยใช้แบบสอบถามเป็น เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการ ดำเนินการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลการคลังท้องถิ่น

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถาม เพื่อสำรวจ ความคิดเห็นของปัญหา และ อุปสรรคต่อการดำเนินการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลการคลังท้องถิ่น

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถาม เพื่อศึกษาความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการดำเนินการการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลการคลังท้องถิ่น

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้ทำการสุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในจังหวัดภาคกลางของประเทศ ได้แก่ จังหวัดสิงห์บุรี อ่างทอง นนทบุรี นครปฐม พระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี และสมุทรสาคร จำนวน 317 คน เป็นเพศชาย 109 คน เพศหญิง 203 คน คิดเป็นร้อยละ 34.4 และร้อยละ 64 ตามลำดับ มีอายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.2 รองลงมา คือ กลุ่มช่วงอายุ 41- 45 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 27.1 และกลุ่มที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ กลุ่มช่วงอายุต่ำกว่าหรือเท่ากับ 25 – 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.8 สำหรับวุฒิการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีขึ้นไปมากที่สุด จำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 69.4 นอกนั้นอยู่ในระดับต่ำกว่าปริญญา ตรี จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 29 ส่วนตำแหน่ง ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 29 คน หัวหน้า ส่วนการคลัง จำนวน 123 คน เจ้าหน้าที่ส่วนการคลัง จำนวน 35 คน และเจ้าหน้าที่ส่วนอื่น จำนวน

62 คน คิดเป็นร้อยละ 9.1 ร้อยละ 38.8 ร้อยละ 11 และร้อยละ 19.6 ตามลำดับ ระดับเงินเดือนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับเงินเดือนอยู่ในช่วง 8,000 – 11,000 บาท จำนวน 175 คน นอกนั้นมีเงินเดือนอยู่ในช่วง 11,001-14,000 บาทขึ้นไป จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 55.2 และร้อยละ 44.2 ตามลำดับ ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ที่ไม่เคยเข้าร่วมฝึกอบรมการใช้ระบบของศูนย์ข้อมูลฯ จำนวน 247 คน ไม่เคยทดลองใช้ระบบงานของศูนย์ข้อมูลฯ จำนวน 294 คน และไม่เคยร่วมให้คำแนะนำกับศูนย์ข้อมูลฯ จำนวน 284 คน คิดเป็นร้อยละ 77.9 ร้อยละ 92.7 และร้อยละ 89.6 ตามลำดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูลได้เก็บรวบรวมแบบสอบถามที่มีการกรอกข้อมูลครบถ้วน สมบูรณ์ สามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์ได้จำนวน 317 ชุด คิดเป็นร้อยละ 79.25 ของกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

การวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างใช้ค่าสถิติอย่างง่าย (ร้อยละ) ในการพรรณนาข้อมูล ส่วนการวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ผู้วิจัยได้ใช้ค่า Chi-square โดยวิธีการประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS จากเครื่องคอมพิวเตอร์และกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากสมมติฐานที่ว่าปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยด้านงานมีผลต่อการเกิดปัญหา และอุปสรรคในการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลการคลังท้องถิ่น ซึ่งปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวมี 3 ประการ คือ ความรู้ ความเข้าใจในการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลฯ การให้ความสำคัญต่อศูนย์ข้อมูลฯ และการให้ความร่วมมือต่อศูนย์ข้อมูลฯ ปรากฏผลดังนี้

ในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างกับปัญหา และอุปสรรคในการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลฯ ซึ่งประกอบด้วยตัวแปร เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และระดับเงินเดือน พบว่า ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และระดับเงินเดือน มีความสัมพันธ์กับทุกปัญหา และอุปสรรคในการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลฯ ซึ่งได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจในการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลฯ การให้ความสำคัญต่อศูนย์ข้อมูลฯ และการให้ความร่วมมือต่อศูนย์ข้อมูลฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีเฉพาะตัวแปรเพศ และอายุ มีความสัมพันธ์กับปัญหาและอุปสรรคในการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลฯ คือ การให้ความสำคัญต่อศูนย์ข้อมูลฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเพียงปัญหาเดียวเท่านั้น ส่วนการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านงานของกลุ่มตัวอย่างกับปัญหา และอุปสรรคในการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลฯ ซึ่งประกอบด้วย การเข้าร่วมฝึกอบรม การทดลองใช้ และการร่วมให้คำแนะนำการใช้ระบบของศูนย์ข้อมูลฯ พบว่า มีเฉพาะตัวแปรการเข้าร่วมอบรมเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับปัญหา และอุปสรรคในการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในเรื่องของการให้ความสำคัญต่อศูนย์ข้อมูลฯ ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งของการเกิดปัญหา ดังตารางที่ 6.1

ตารางที่ 6.1

ผลสรุปความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ตัวแปรอิสระ	Significance			ตัวแปรตาม		
				ความรู้	ความเข้าใจ	ความสำคัญ
ปัจจัยส่วนบุคคล						
เพศ	0.783	0.034	0.087	×	√	×
อายุ	0.934	0.000	0.056	×	√	×
ระดับการศึกษา	0.001	0.000	0.000	√	√	√
ตำแหน่ง	0.000	0.000	0.000	√	√	√
ระดับเงินเดือน	0.004	0.005	0.002	√	√	√
ปัจจัยด้านงาน						
การเข้าอบรม	0.917	0.023	0.192	×	√	×
การทดลองใช้	0.071	0.066	0.096	×	×	×
การให้คำแนะนำ	0.330	0.164	0.520	×	×	×

สำหรับสภาพปัญหา และอุปสรรคในการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลฯ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีความสำคัญที่สุด คือ ความไม่เข้าใจเนื้อหา และขั้นตอนในการใช้ระบบงานของศูนย์ข้อมูลฯ รองลงมาคือ การไม่ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้ระบบงานของศูนย์ข้อมูลฯ และการขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความชำนาญในการใช้ระบบงานของศูนย์ข้อมูลฯ

การอภิปรายผลการวิจัย

1. การดำเนินการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลการคลังท้องถิ่น แม้ว่าทางหน่วยราชการ คือ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง จะได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของ อปท. ในการดำเนินงานร่วมกับศูนย์ข้อมูลฯ ไว้อย่างชัดเจน และ อปท. ก็มีความคิดเห็นว่าศูนย์ข้อมูลฯ มีความสำคัญและควรให้ความร่วมมืออยู่ในเกณฑ์สูง อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติ อปท. จำเป็นต้องปฏิบัติงานร่วมกันหลายฝ่าย เช่น คณะทำงานทางด้าน การคลังภายใน อปท. ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประชากรในพื้นที่ ในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน ตั้งแต่การสำรวจรวบรวมข้อมูล การนำข้อมูลเข้าสู่ระบบศูนย์ข้อมูลฯ ทางคอมพิวเตอร์ ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ส่งผลมิใช่น้อย บางอย่างอาจเป็นปัญหา และอุปสรรคทำให้ไม่สามารถปฏิบัติได้บรรลุตามเป้าหมายที่ศูนย์ข้อมูลฯ กำหนดไว้ได้ ซึ่งในการสำรวจแบบสอบถามถึงปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลฯ ที่จัดว่าเป็นปัญหาหลัก ได้แก่

- 1) ความไม่เข้าใจเนื้อหา และขั้นตอนในการใช้ระบบงานของศูนย์ข้อมูลฯ
- 2) การไม่ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้ระบบงานของศูนย์ข้อมูลฯ
- 3) การขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความชำนาญในการใช้ระบบงานของศูนย์ข้อมูลฯ

การค้นพบปัญหาดังกล่าวข้างต้น สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ **สรรรถชัย อินหวาน**¹

ที่สรุปถึงปัญหา และอุปสรรคในการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลระดับตำบลว่า ปัญหาสำคัญ คือ การสนับสนุนทางด้านปัจจัยนำเข้า ได้แก่ ทรัพยากรทางด้านวัสดุ คน และงบประมาณ รวมทั้งความรู้ ความเข้าใจ ทั้งทางเทคนิค และวัตถุประสงค์ของศูนย์ข้อมูลฯ เอง และสอดคล้องกับที่ **รุ่งนภา บุญคุ้ม**² สรุปถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการจัดตั้งศูนย์สาริการตลาด: ศึกษากรณีศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการและพัฒนาชุมชน เขตที่ 3 ได้แก่ การได้รับการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา ความเข้าใจใน

¹ สรรรถชัย อินหวาน, “บทบาทสมาชิกสภาตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานศูนย์ข้อมูลระดับตำบล: ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดเพชรบูรณ์.”, (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2538), น.24.

² รุ่งนภา บุญคุ้ม, “ทัศนคติของพัฒนาการตอนนโยบายการจัดตั้งศูนย์สาริการตลาด: ศึกษากรณีศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการการพัฒนาชุมชน เขตที่ 3.”, (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2536), บทคัดย่อ.

นโยบายการจัดตั้งศูนย์สาธิตฯ ความรู้ในนโยบายการจัดตั้งศูนย์สาธิตฯ และสอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของ สุรศักดิ์ ตรีมงคล³ ว่า การดำเนินงานของสภาตำบลนั้น สิ่งสำคัญประการแรก คือ จิตความสามารถของคณะกรรมการซึ่งส่วนมากไม่มีความรู้ความเข้าใจเพียงพอ ทำให้การบริหาร ของสภาตำบลไม่เจริญก้าวหน้า และมักจะล้มเหลว

ดังนั้น ปัญหาและอุปสรรคในเรื่องความรู้ ความเข้าใจ เป็นปัญหาที่สำคัญยิ่ง จึงเป็นสิ่ง สำคัญที่ควรจะได้หาแนวทางแก้ไขอย่างจริงจังจากองค์กรที่เกี่ยวข้องทุกระดับ

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดปัญหาและอุปสรรคในการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลฯ จากการ พิสูจน์สมมติฐานที่ตั้งไว้ ได้ข้อสรุป คือ

ปัจจัยส่วนบุคคล มีผลต่อการเกิดปัญหาและอุปสรรคในการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลฯ ปรากฏว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในเรื่องวุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และระดับเงินเดือน ซึ่ง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ฉอาน วุฒิกรรมรักษา⁴ ได้สรุปปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผล ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการสร้างงานในชนบท ศึกษากรณีโครงการที่ได้รับรางวัล ดีเด่น ตำบลคุ้มพะยอม อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ว่า ผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่าจะเข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดทำโครงการมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า แต่ในการเข้าร่วมดำเนินงานจะมีส่วนร่วม พอๆ กัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรมพัฒนาชุมชน⁵ ที่ได้สรุปรายงาน การวิจัยโครงการ สารภี ตำบลข้าวม่วง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ว่า บุคคลสูงอายุ มีระดับการศึกษาสูง มีรายได้สูง ถือครองที่ดินจำนวนมาก สามารถจูงใจเพื่อนบ้านให้เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการได้มาก แต่ปัจจัย ทางด้านเพศ และอายุ ไม่มีผลต่อการเกิดปัญหาและอุปสรรคในการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลฯ ซึ่งสอดคล้อง

³ สุรศักดิ์ ตรีมงคล, “บทบาทของสภาตำบลในการพัฒนาชุมชน.”, (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะ พัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2523), น. 11.

⁴ ฉอาน วุฒิกรรมรักษา, “ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนใน โครงการสร้างงานในชนบท ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการที่ได้รับรางวัลดีเด่น ตำบลคุ้มพะยอม อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี.”, (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2526), น. 114-115.

⁵ กรมพัฒนาชุมชน, การวิจัยโครงการสารภี อำเภอสารภี ตำบลข้าวม่วง จังหวัดเชียงใหม่, (กรุงเทพมหานคร: กองวิจัยและประมวลผล กรมการพัฒนาชุมชน, 2519), น. 66.

กับงานวิจัยของ สมบูรณ์ สอนประภา⁶ ที่เป็นเช่นนี้น่าจะเนื่องจากการดำเนินงานร่วมกับศูนย์ข้อมูล

จำเป็นต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญในเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศ และความรู้ทางด้านการคลังเป็นสำคัญ ดังนั้นจึงปรากฏว่า เจ้าหน้าที่ อปท. ที่มีวุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และระดับเงินเดือนที่แตกต่างกัน จะเป็นสาเหตุของการเกิดปัญหาในการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลฯ

สำหรับปัจจัยทางด้านงานมีผลต่อการเกิดปัญหาและอุปสรรคในการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลฯ ปรากฏว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ในเรื่องการเข้าร่วมอบรมกับศูนย์ข้อมูลฯ เท่านั้นที่มีความสัมพันธ์ต่อการให้ความสำคัญกับศูนย์ข้อมูลฯ ของเจ้าหน้าที่ อปท. แสดงให้เห็นว่า เจ้าหน้าที่ อปท. ที่เคยและไม่เคยอบรมการใช้ระบบงานของศูนย์ข้อมูลฯ จะมีความคิดเห็นในเรื่องการให้ความสำคัญของศูนย์ข้อมูลฯ ต่อ อปท. ของคน แตกต่างกัน ซึ่งจากผลการศึกษา (ตารางที่ 5.25) พบว่า เจ้าหน้าที่ที่เคยผ่านการอบรมจะเห็นความสำคัญของศูนย์ข้อมูลฯ มากกว่าเจ้าหน้าที่ที่ไม่เคยเข้าร่วมอบรม และสาเหตุที่การอบรม ไม่ส่งผลต่อการเกิดปัญหาและอุปสรรคอื่น ในการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลฯ คือ การให้ความร่วมมือ และความรู้ ความเข้าใจนั้น อธิบายได้ว่า ในการให้ความร่วมมือกับศูนย์ข้อมูลฯ ในทางปฏิบัติเกิดจากสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ขอความร่วมมือให้หน่วยงานต้นสังกัดของ อปท. คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกคำสั่งทางราชการ และเรื่องความรู้ ความเข้าใจนั้น เมื่อพิจารณาผลการศึกษาของปัจจัยส่วนบุคคล ส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่ อปท. ที่มีส่วนร่วมร่วมกับศูนย์ข้อมูลฯ ควรเป็นเจ้าหน้าที่ทางด้านการคลัง

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากการศึกษารั้งนี้เป็นการศึกษาในเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคในการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลการคลังท้องถิ่น ซึ่งมีองค์หลักที่มีความเกี่ยวข้องต่อการศึกษาดังกล่าว 2 องค์กร ได้แก่ ศูนย์ข้อมูลการคลังท้องถิ่น ของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นกรณีศึกษาเฉพาะ อปท. ในพื้นที่จังหวัดภาคกลาง ดังนั้นข้อเสนอแนะจึงแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

⁶ สมบูรณ์ สอนประภา, “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสภาตำบล.”, (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2537), บทคัดย่อ.

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารศูนย์ข้อมูลการคลังท้องถิ่น

1. จัดการฝึกอบรมการใช้ระบบงานของศูนย์ข้อมูลการคลังท้องถิ่น

จากผลการศึกษาที่พบว่า ส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่ อปท. กลุ่มตัวอย่างไม่เคยมีส่วนร่วมกับศูนย์ข้อมูลฯ ทั้งการเข้าร่วมอบรม การทดลองใช้ระบบ ตลอดจนการร่วมให้คำแนะนำ และผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า การเข้าร่วมอบรมมีผลต่อการให้ความสำคัญกับศูนย์ข้อมูลฯ ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งของการเกิดปัญหาและอุปสรรคในการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลฯ นอกจากนี้จากผลการการสำรวจสอบถามถึงปัญหาและอุปสรรคยังพบอีกว่า ปัญหาการไม่ได้รับการอบรม และการไม่เข้าใจเนื้อหาเป็นปัญหาหลักในการดำเนินการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลฯ ดังนั้น คณะผู้บริหาร จึงควรดำเนินการแก้ไขเพื่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของศูนย์ข้อมูลฯ โดยดำเนินการจัดการฝึกอบรมการใช้ระบบงานของศูนย์ข้อมูลฯ แก่ อปท. ทั่วประเทศอีกครั้ง มีการประชาสัมพันธ์ศูนย์ข้อมูลฯ และชี้แจงวิธีการมีส่วนร่วมกับศูนย์ข้อมูลฯ ผ่านทางสื่อต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์ของศูนย์ข้อมูลฯ เว็บไซต์ของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง นิตยสารเศรษฐกิจการคลัง เป็นต้น ตลอดจนเผยแพร่คู่มือการใช้ระบบงานแก่ อปท. ที่ไม่ได้รับการอบรมทั้งในรูปแบบเอกสาร และสื่อวีดิทัศน์ โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนจังหวัด และเทศบาลต่าง ๆ ของแต่ละจังหวัด เพื่อเป็นต้นแบบของการนำส่งข้อมูลให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนั้นๆ รวมทั้งมีการจัดส่งเจ้าหน้าที่ของศูนย์ข้อมูลฯ ไปสอนวิธีการใช้ระบบงาน และตรวจสอบระบบคอมพิวเตอร์ในการเชื่อมต่อกับระบบของศูนย์ข้อมูลฯ แก่ อปท. ที่ห่างไกล และยังไม่ได้รับการฝึกอบรมดังกล่าว

2. เพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลฯ ให้เหมาะสมกับจำนวน อปท. ทั่วประเทศ

จากการสำรวจแบบสอบถามปัญหาและอุปสรรคในการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลฯ พบว่า ปัญหาเรื่อง “การติดตามและสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลฯ ในการใช้ระบบงานของศูนย์ข้อมูลฯ เป็นไปอย่างไม่ต่อเนื่อง และปัญหาที่แจ้งไปยังศูนย์ข้อมูลฯ ไม่ได้รับการแก้ไข” เป็นปัญหาที่สำคัญในอันดับที่ 7 และ 10 จากปัญหาทั้งหมด 12 อันดับ สาเหตุหนึ่งอาจมาจากปัจจุบัน อปท. ทั่วประเทศมีทั้งหมดประมาณ 8,000 แห่ง ขณะที่เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลฯ มีเพียง 11 คน ทำให้ อปท. ที่เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบมีจำนวนมากเกินความสามารถของแต่ละคน ส่งผลให้เกิดปัญหาดังกล่าว

ดังนั้น คณะผู้บริหารศูนย์ข้อมูลฯ จึงควรมีการเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลฯ ให้เพียงพอ และเหมาะสมกับจำนวน อปท. ที่มีอยู่ในปัจจุบัน และควรคัดเลือกเจ้าหน้าที่ที่มีภูมิสำเนาเดียวกับพื้นที่ที่ต้องรับผิดชอบ เพื่อสะดวกต่อการติดต่อสื่อสาร เกิดความสนใจ และสร้างความเข้าใจในข้อมูลเบื้องต้นของพื้นที่นั้น ได้ดีกว่าเจ้าหน้าที่ที่มีภูมิสำเนาต่างออกไป

3. การปรับปรุงรูปแบบของไฟล์ที่ต้องนำส่งข้อมูลให้มีรูปแบบเดียว หรือใกล้เคียง
หน่วยงานที่ อปท. จะต้องรายงานข้อมูล

จากการสำรวจแบบสอบถามปัญหาและอุปสรรคในการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลฯ พบว่า ปัญหาเรื่อง “การใช้ระบบงานของศูนย์ข้อมูลฯ มีความซับซ้อนเกินไป และการใช้ระบบงานของศูนย์ข้อมูลฯ เป็นงานที่หนักและใช้เวลานาน” เป็นปัญหาที่สำคัญในอันดับที่ 8 และ 10 จากปัญหาทั้งหมด 11 อันดับ นอกจากนั้น อปท. ยังต้องจัดทำรายงานทางด้านการคลังเพื่อรายงานต่อผู้บริหารของ อปท. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์กรส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ท้องถิ่นอำเภอ เป็นประจำไม่ว่าเป็นรายเดือน หรือรายปี ดังนั้น การที่ศูนย์ข้อมูลฯ ขอความร่วมมือให้ อปท. นำส่งข้อมูลดังกล่าว นั้น จึงอาจทำให้เจ้าหน้าที่ อปท. รู้สึกว่าเป็นการเพิ่มภาระในการทำงานของตน และเป็นการทำงานซ้ำซ้อน ส่งผลให้เกิดความไม่พอใจในการให้ความร่วมมือ ทำให้ข้อมูลที่น่าส่งพบข้อผิดพลาด และเกิดปัญหาต่อเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลฯ ที่ต้องทำการแก้ไข ทำให้เสียเวลา และงบประมาณเพิ่มขึ้น

ดังนั้น ทางคณะผู้บริหารศูนย์ข้อมูลฯ จึงควรมีการปรับปรุงรูปแบบของไฟล์ที่ต้องนำส่งข้อมูลให้มีรูปแบบเดียว หรือใกล้เคียงหน่วยงานที่ อปท. จะต้องรายงานข้อมูล และสามารถนำมาประยุกต์เพื่อใช้รายงานทางการคลังภายใน อปท. นั้น ต่อไปได้

4. สร้างแรงจูงใจในการนำส่งข้อมูลแก่ อปท.

การดำเนินงานของศูนย์ข้อมูลฯ เกิดจากการประสานงานกันระหว่าง 2 องค์กรหลัก คือ ศูนย์ข้อมูลการคลังท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยทางศูนย์ข้อมูลฯ เป็นผู้ขอความร่วมมือจาก อปท. ในการนำส่งข้อมูลทางด้านการคลัง แม้ว่าในทางปฏิบัติจริงจะอาศัยการออกคำสั่งจากหน่วยงานต้นสังกัดของ อปท. คือ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ก็ตาม จึงอาจทำให้เจ้าหน้าที่ อปท. ไม่เต็มใจในการนำส่งข้อมูล ซึ่งหากการให้ความร่วมมือเกิดจากความเต็มใจ และความเข้าใจถึงความสำคัญของศูนย์ข้อมูลฯ ที่จะนำข้อมูลไปใช้เพื่อเกิดประโยชน์ทางการคลัง และด้านเศรษฐกิจของประเทศต่อไป ย่อมเกิดผลดีต่อศูนย์ข้อมูลฯ ที่จะได้ข้อมูลที่ถูกต้อง แม่นยำ ไม่ต้องเสียเวลาและงบประมาณในการแก้ไขข้อมูลให้ถูกต้อง และติดตามข้อมูลจาก อปท. ที่ไม่ให้ความร่วมมือ

คณะผู้บริหารศูนย์ข้อมูลฯ จึงควรพิจารณาสร้างแรงจูงใจในการนำส่งข้อมูลแก่ อปท. ดังเช่น การจัดแสดงผลสรุปการนำส่งข้อมูล จาก อปท. และชี้แจงเป้าหมาย วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลฯ เผยแพร่ผ่านสื่อต่าง ๆ เพื่อให้ อปท. ได้เกิดความเข้าใจวัตถุประสงค์ของศูนย์

ข้อมูลฯ มากขึ้น และเห็นถึงผลลัพธ์ของการนำส่งข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป เช่น สรุปประมาณการรายรับปี 2547-2550 ของ อปท. แต่ละภาคของประเทศ สรุปผลการนำส่งข้อมูล รายรับจริงปี 2551 ของ อปท. แยกเป็นประเภท เป็นต้น นอกจากนี้ควรมีการสำรวจความคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากการใช้ระบบงานของศูนย์ข้อมูลฯ อย่างต่อเนื่อง เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ เกิดความสะดวกในการใช้ระบบงานที่มีประสิทธิภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากทฤษฎีกระบวนการในการบริหาร กล่าวว่า ตามหลักการจัดการสมัยใหม่นั้น ไม่ว่าจะเป็้องค์กรราชการ หรือองค์การธุรกิจก็ตาม ย่อมมีความจำเป็นต้องใช้ “องค์ประกอบ” หรือ “ทรัพยากร” เป็นหลักที่สำคัญสำหรับเครื่องมือในการจัดการองค์ประกอบที่สำคัญดังกล่าว มี 4 ประการ ได้แก่ คน (man) เงิน (money) วัสดุ (materials) และวิธีการจัดการหรือวิธีการปฏิบัติ (management or method) เมื่อนำทฤษฎีดังกล่าวมาพิจารณาความพร้อมของ อปท. ต่อการมีส่วนร่วม กับศูนย์ข้อมูลฯ พบว่ายังมีเรื่องที่คุณสมบัติผู้บริหารควรพิจารณา ดังนี้

1. สนับสนุนในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพ

เนื่องจากระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อศูนย์ข้อมูลฯ ในการเชื่อมต่อการส่งข้อมูลทางด้านการคลังกับ อปท. เห็นได้จากผลการสำรวจแบบสอบถาม ปัญหาและอุปสรรคในการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลการคลังท้องถิ่น พบว่า ปัญหาเรื่อง “ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของ อปท. ในการเชื่อมต่อเครือข่ายกับศูนย์ข้อมูลฯ” มีความสำคัญในลำดับที่ 5 จากสภาพปัญหาทั้งหมด 12 อันดับ ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากบาง อปท. อยู่ในพื้นที่ห่างไกลมีสภาพอากาศ และภูมิประเทศที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการสื่อสาร เช่น อปท. ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัด เชียงรายจังหวัดยะลา เป็นต้น อีกทั้งปัญหาในเรื่อง “การขาดงบประมาณและ อุปกรณ์ในการ สนับสนุนการใช้ระบบงานของศูนย์ข้อมูลฯ” มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 4

ดังนั้น ความสำเร็จในการนำส่งข้อมูลให้แก่ศูนย์ข้อมูลฯ จะเกิดขึ้นได้ นอกจากต้องอาศัยความร่วมมือจาก อปท. แล้ว ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพมีความสำคัญ เช่นกัน จึงเห็นสมควรให้ทางคณะผู้บริหาร อปท. พิจารณาดำเนินการประสานงาน และจัดสรร งบประมาณกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และบริษัทเอกชน เพื่อ เชื่อมต่อระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. สนับสนุนการให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์แก่เจ้าหน้าที่ อปท. บุคลากรที่มี

ความรู้ความสามารถ ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกประการที่นำมาสู่ความสำเร็จในการนำส่งข้อมูลให้แก่ศูนย์ข้อมูลฯ แม้ว่า อปท. นั้นจะมีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพสามารถเชื่อมต่อเครือข่ายกับศูนย์ข้อมูลฯ ได้ แต่หากขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์เบื้องต้น ก็ไม่สามารถนำส่งข้อมูลได้เช่นกัน จากผลการสำรวจแบบสอบถามปัญหาและอุปสรรคในการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลการคลังท้องถิ่น ที่พบว่า ปัญหาเรื่อง “การขาดบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญการใช้ระบบงานของศูนย์ข้อมูลฯ” มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 3 จากสภาพปัญหาทั้งหมด 12 อันดับ และจากการผลการศึกษา พบว่า ผู้มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปให้ความสำคัญ และความร่วมมือต่อศูนย์ข้อมูลฯ มากกว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่า

ดังนั้น ทางคณะผู้บริหารจึงเห็นสมควรส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์แก่เจ้าหน้าที่ภายใน อปท. ทุกระดับ ทั้งนี้ไม่เพียงแต่เกิดผลดีต่อศูนย์ข้อมูลฯ เท่านั้น หากแต่ยังเกิดผลดีต่อการทำงานประจำภายใน อปท. อีกด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดในเรื่องเวลาเป็นอย่างมาก ทำให้ผลการศึกษาวินิจฉัยอาจไม่ครอบคลุมเพียงพอทั้งในแง่จำนวนตัวแปรที่นำมาวิเคราะห์ และผลการศึกษาก็ใช้กลุ่มตัวอย่างเฉพาะเจ้าหน้าที่ อปท. ในจังหวัดภาคกลาง โดยไม่ได้ใช้เจ้าหน้าที่ อปท. ในจังหวัดภาคอื่นของประเทศ เป็นกลุ่มตัวอย่าง จึงอาจทำให้กลุ่มตัวอย่างมีขนาดเล็กเกินไป และมีความคลาดเคลื่อนได้บ้าง นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษามีความรู้ใกล้เคียงกัน ระดับความคิดเห็นย่อมใกล้เคียงกัน ซึ่งอาจมีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามไม่มากนักด้วย ดังนั้น หากมีการศึกษาอีกครั้ง ควรจะขยายขอบเขตการศึกษาให้เป็น อปท. ในจังหวัดภาคอื่นของประเทศ และแยกประเภทต่าง ๆ ของ อปท. ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร ให้มีความชัดเจนในการศึกษาและสามารถวิเคราะห์ปัญหาได้ตรงตามประเภทของ อปท.

นอกจากนั้นในการการศึกษานี้เป็นแค่การศึกษาจากองค์กรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลฯ เพียงระดับเดียว คือ อปท. จึงอาจทำให้ได้ข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ปัญหา และอุปสรรคไม่ครบถ้วน ทำให้เห็นปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจาก อปท. เท่านั้น จึงควรมีการศึกษากลุ่มตัวอย่างจากองค์กรภายในที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลฯ ซึ่งได้แก่บุคลากรภายในสำนักงานโยบายกาคลัง สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง โดยอาจมีวิธีการศึกษาทั้งในรูปแบบสอบถาม และสัมภาษณ์กับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องแบบเจาะลึก เพื่อนำมาศึกษาต่อไป